

די אידן ניט מכפר זיין אויפן חטא העגל, איז „מחני" פון תורה¹⁸?

רש"י¹⁹ איז מבאר²⁰, אז דערמיט האט משה געוואלט באווארענען „שלא יאמרו עלי שלא הייתי כדאי לבקש עליהם רחמים". אבער דער פירוש איז לכאורה ניט גלאטיק, ווייל פון לשון הפסוק איז משמע, אז מיט דער טענה ותביעה צום אויבערשטן האט משה געוואלט פועלין א כפרה אויף חטא העגל און ניט צו באַווארענען זיך „שלא יאמרו עלי כו".

אויך ועיקר — ווען עס רעדט זיך וועגן ניט אויספירן, ח"ו, „תשא חטאתם" „חטאה גדולה", וואָס פאַר אַ תפיסת מקום האָט באַ משה רעיא מהימנא וואָס מען וועט זאָגן וועגן עס?²¹

ד. דער ביאור בזה:

משה רבינו איז איין זאך ממש מיט כלל ישראל, ביז אַז ס'איז ניט שייך צו אַפטיילן אים פון אידן בכלל ובפרט.

ובלשון רש"י²²: משה הוא ישראל וישראל הם משה.

וואָס דערפאַר האָט דער חטא העגל געפועלט אַ ירידה אין משה; כמחז"ל אויפן פסוק „לך רד — רד מגדון לתך"²³. דלכאורה: משה האָט דאָך ניט געהאָט קיין שייכות כלל צום חטא העגל, אפילו ניט אינעם גדר פון „מי שיש בידו למחות", וואָרום ער איז דער מאָלט געווען בהר (כפשוטו, ובפרט ועאכו"כ — במצבו ברוחניות). היינט פאַרוואָס זאָל דער חטא העגל אַנרירן אים?

נאָר ווייל משה איז איין זאך מיט ישראל (ובמילא — גדולתו ניתנה און איז געוואָרן איין זאך מיט גדולת ישראל), האָט דער חטא (העגל) און ירידה פון ישראל בדרך ממילא געפועלט אַ ירידה אין משה'ן.

און אַט די התאחדות פון משה מיט אידן איז נאָך טיפער ווי זיין התאחדות מיט תורה:

כשם ווי מ'געפינט ביי דער פאַר-איינציקונג פון אידן מיט דעם אוי-בערשטן, אַז אַע"פ אַז „אורייתא וקוב"ה כולא חד"²⁴ (ווי דער פירוש הפנימי²⁵ פון מחז"ל²⁶ „אנא נפשי כתבית" יהבית", אַז דער אויבערשטער האָט זיך אַליין („נפשי") „אַריינגעשריבן" און „אַפגעעבן"²⁷ אין תורה), פונדעסט-וועגן איז די התאחדות פון אידן מיט

18) משא"כ להפירוש (רמב"ן אברבנאל ועוד עה"פ. וראה תביע עה"פ. ר"ה טז, ב) שמחני מספר החיים. שרצה לסכול עונשם וכיו"ב. וראה מכילתא לבא יב, א. וחי'א טז, ב. קו, א. רנד, ב. זחיג יד, ב ואילך. מקומות שצוייגו בהערה 14.

19) עה"פ.
20) בשמ"ר פמ"ז שם, „כל התורה שנתת לי... דבר אל בני ישראל כו' אם הם כלים מה אני עושה בתורתך" — אבל עפ"ז אין זו בקשה ותביעה, כ"א הדגשה שבאם ישמיד אותם בדרך ממילא יהי „מחני" (אבל ביפה תואר שם: כל המקומות כו' דבר אל בני ישראל אין להם מקום וצריך להגיהם).

[כמהרז"ו שם, „וכשתשמיד אותם בהכרח שתמחה גם שמם מן התורה, מחה גם שמי שלא דברת עמי רק בשבילם". ועפ"ז „מחני נא" היא בקשה נוספת. אבל עדיין צע"ג (ע"ד הקושיא שבפנים): זה ש.תמחה גם שמם מן התורה" הוא תוצאה מהעיקר („שתשמיד אותם"). וא"כ למה היתה בקשת משה רק „מחני נא מספרך" — מן התורה. וראה בהעלותך יא, טו].

21) חוקת כא, כא.

22) תשא לב, ז וברש"י שם. ברכות לב, א. ועוד.

23) זהר הובא בתניא פ"ד, רפכ"ג. וראה וחי'א

כד, א. וחי'ב ט, א. תקו"ז ת"ז (כא, ב). תכ"ב (סד, א). ועוד.

24) ראה לקו"ת שלח מת, סע"ד.

25) שבת קה, א.

26) כ"ה גירסת הע"ז שבת שם.

27) ראה גם תניא פמ"ז.